

TOETUSAVALDUS RAHUSVAHELISELE KOMMUNISMIKURITEGUDE MUUSEUMILE JA TEADUSKESKUSELE TALLINNAS

Mineviku mäletamine on hädavajalik mõistmaks totalitaarsete ideoloogiate poolt lähtuvat ohtu 21. sajandil. Vabadus, rahu ja demokraatia tuginevad ajaloolisele mälule. Unustamise trend tuleb ümber pöörata ning suunata uuele mõistmise tasemele. Totalitaarsete süsteemide toimimise mõistmine teeb ühiskonnad ja üksikisikud vastupidavamaks kaasaja ekstremistlike ja vägivaldsete ideoloogiate suhtes. Rahvusvaheline kogukond peab totalitaarse mineviku ümber mõtestama uuel, globaalsel skaalal ning kasutama oma unikaalseid teadmisi ja kogemusi turvalise ja stabiilse demokraatliku tuleviku heaks.

See on suur saavutus, et natsistliku režiimi kuriteod, sealhulgas holokaust, on saanud Euroopa mälu ja eneseteadvuse üheks alustalaks. See teema nõuab jätkuvalt uurimist ja õpetamist. Samas kommunistlike režiimide, nende kuritegude ja ohvrite ajalugu ei ole veel leidnud oma õiguspärasest kohta Euroopa teadvuses.

Venemaa oli esimene riik, kes koges punast terrorit pärast bolševistlikku riigipööret 1917. aastal. Miljonid inimesed langesid selle ohvriks. Pärast Molotovi-Ribbentropi pakti allkirjastamist 23. augustil 1939 kogesid Kesk- ja Ida-Euroopa ning Balti riigid järgemööda mõlema totalitaarse režiimi okupatsiooni ja kuritegusid. Pärast Teise maailmasõja lõppu kannatasid paljud riigid üle maailma aastakümneid kommunistlike režiimide võimu all.

Nende riikide kogemus on kommunistlike režiimide toimimisest, ideoloogiast ja kuritegudest arusaamiseks määrav ning selleta ei saa analüüsida kommunistlike režiimide poliitilika ning tegevuse ajaloolist mõju. 20. sajandi mitmetahuline ajalugu nõuab objektiivset ja faktipõhist lähenemist, mis toetab väärtuspõhist haridust.

Rahvusvaheline teaduskeskus ja muuseum Tallinnas täidaks seda ülesannet.

Oleme pühendunud rahvusvahelise mitmekesise koalitsiooni loomisele, kuhu kuuluksid usaldusväärsed regionaalsed ja rahvusvahelised mäluasutused, uurijad, eksperdid ja õpetajad, eesmärgiga hoida kommunismiga kokku puutunud ühiskondade ajaloolist pärandit ning kindlustada, et see säiliks hoiatusena tulevastele põlvetele.

Sandra Vokk, Dr. Meelis Maripuu (Eesti Mälu Instituut)

Dr. Gunārs Nāgels, Prof. Em. Dr. Valters Nollendorfs (Läti Okupatsiooni Muuseum)

Dr. Monika Kareniauskaitė, Ramunė Driaučiūnaitė (Genotsiidiohvrite Muuseum, Leedu)

Dr. Anna Kaminsky, Dr. Sabine Kuder (Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Diktatuuri Uurimise Sihtasutus)

Dr. Władysław Bulhak, Joanna Kumor (Rahvusliku Mälu Instituut, Poola)

Allkirjastatud 13. veebruaril 2018 Tallinnas